

ПОСТАНОВА

Правління Національного банку України

16 грудня 2022 року

Київ

№ 244

Про затвердження Положення про порядок дій щодо забезпечення здійснення безготівкових розрахунків, якщо немає засобів зв'язку для виконання міжбанківських платіжних операцій у національній валюті

Відповідно до статей 7, 15, 56 Закону України “Про Національний банк України”, Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 “Про введення воєнного стану в Україні”, затвердженого Законом України від 24 лютого 2022 року № 2102-IX «Про затвердження Указу Президента України “Про введення воєнного стану в Україні”», з метою забезпечення організації здійснення безготівкових розрахунків, якщо немає засобів зв'язку в період дії воєнного стану, Правління Національного банку України **постановляє:**

1. Затвердити Положення про порядок дій щодо забезпечення здійснення безготівкових розрахунків, якщо немає засобів зв'язку для виконання міжбанківських платіжних операцій у національній валюті, що додається.

2. Департаменту платіжних систем та інноваційного розвитку (Андрій Поддєрьогін) після офіційного опублікування довести до відома банків та Державної казначейської служби України інформацію про прийняття цієї постанови.

3. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на заступника Голови Національного банку України Олексія Шабана.

4. Постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її офіційного опублікування, та діє протягом періоду дії Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 “Про введення воєнного стану в Україні”.

В. о. Голови

Катерина РОЖКОВА

Інд. 57

Положення про порядок дій
щодо забезпечення здійснення безготівкових розрахунків, якщо немає засобів
зв'язку для виконання міжбанківських платіжних операцій у національній
валюті

I. Загальні положення

1. Це Положення розроблено відповідно до Законів України “Про Національний банк України”, “Про правовий режим воєнного стану”, «Про затвердження Указу Президента України “Про введення воєнного стану в Україні”», Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 “Про введення воєнного стану в Україні” і визначає порядок дій Національного банку України (далі – Національний банк), Державної казначейської служби України, банків України щодо забезпечення здійснення безготівкових розрахунків, якщо немає засобів зв'язку для виконання міжбанківських платіжних операцій у національній валюті в період запровадження воєнного стану.

2. Терміни в цьому Положенні вживаються в таких значеннях:

1) відсутність засобів зв'язку – фізична неможливість використовувати штатні та резервні засоби телекомунікаційного зв'язку, передбачені для обміну інформацією з Національним банком;

2) змінний носій інформації – носій інформації (USB-флеш-накопичувач, інший носій інформації), що використовується для зберігання інформації;

3) надавач платіжних послуг – банк, Державна казначейська служба України;

4) уповноважений представник – фізична особа, яка має право на вчинення відповідних дій від імені надавача платіжних послуг на підставі закону, статуту, довіреності або іншого документа щодо надання таких повноважень відповідно до законодавства України (доручення в довільній формі, підписане керівником надавача платіжних послуг).

Терміни “система автоматизації”, “АРМ СЕП”, “код ID НБУ” у цьому Положенні вживаються в значенні, наведеному в нормативно-правовому акті

Національного банку з питань виконання міжбанківських платіжних операцій в Україні в національній валюті.

Інші терміни в цьому Положенні вживаються в значеннях, наведених у Законах України “Про платіжні послуги”, “Про електронні документи та електронний документообіг”, “Про електронні довірчі послуги”, інших законах України та нормативно-правових актах Національного банку з питань регулювання діяльності на платіжному ринку.

II. Виконання надавачем платіжних послуг платіжних інструкцій користувачів у разі роботи їх системи автоматизації в штатному режимі та відсутності засобів зв'язку з Національним банком

3. Надавач платіжних послуг у разі потреби виконання платіжних операцій користувачів платіжних послуг або власних зобов'язань за умови роботи своєї системи автоматизації в штатному режимі, але відсутності засобів зв'язку для виконання міжбанківських платіжних операцій у національній валюті протягом операційного дня наступного операційного дня формує файли початкових документів (файли \$A), у разі потреби – службові повідомлення системи електронних платежів Національного банку (далі – СЕП), обробляє їх на АРМ-СЕП без відправки до Національного банку та доставляє усі файли, оброблені АРМ-СЕП, до Національного банку альтернативними каналами зв'язку (електронна пошта) або в разі неможливості доставки альтернативними каналами зв'язку – на змінних носіях інформації.

4. Національний банк обробляє доставлені файли та відображає проведені платіжні інструкції за рахунком, відкритим надавачу платіжних послуг у Національному банку для здійснення міжбанківських платіжних операцій у національній валюті (далі – рахунок у Національному банку).

5. Надавач платіжних послуг отримує в Національному банку файли відповідних документів (файли \$B) та службові повідомлення СЕП альтернативними каналами зв'язку (електронна пошта) або в разі неможливості отримання альтернативними каналами зв'язку – на змінних носіях інформації, обробляє їх на АРМ-СЕП та забезпечує завантаження таких файлів у свою систему автоматизації.

6. Надавач платіжних послуг забезпечує контроль за належним опрацюванням в АРМ-СЕП та системі автоматизації квитанцій від Національного банку про оброблення початкових документів і вхідних платіжних інструкцій.

III. Виконання надавачами платіжних послуг платіжних інструкцій користувачів у разі порушень роботи їх системи автоматизації та відсутності засобів зв'язку з Національним банком

7. Надавач платіжних послуг у разі потреби виконання платіжних операцій користувачів платіжних послуг або власних зобов'язань під час порушень роботи його системи автоматизації та відсутності засобів зв'язку для виконання міжбанківських платіжних операцій у національній валюті протягом операційного дня наступного операційного дня формує реєстр платежів (далі – Реєстр) і доставляє (надсилає) його до Національного банку.

8. Надавач платіжних послуг доставляє Реєстр до Національного банку на змінних носіях інформації.

Реєстр на змінних носіях інформації підписується кваліфікованими електронними підписами службових осіб надавача платіжних послуг, яким надано право розпорядження рахунком у Національному банку і зразки підписів яких включені до картки із зразками підписів, що зберігається в Національному банку.

Реєстр подається на паперових носіях у разі неможливості доставки Реєстру на змінних носіях інформації або неможливості підписання Реєстру кваліфікованими електронними підписами службових осіб.

9. Надавач платіжних послуг має право використовувати кваліфіковані електронні довірчі послуги від тих кваліфікованих надавачів електронних довірчих послуг, що забезпечують надання електронних довірчих послуг у штатному режимі.

Надавач платіжних послуг повинен отримувати кваліфіковані електронні довірчі послуги в кваліфікованого надавача електронних довірчих послуг “Акредитований центр сертифікації ключів Національного банку України” у разі неможливості отримання електронних довірчих послуг у штатному режимі від інших кваліфікованих надавачів електронних довірчих послуг.

10. Реєстр на паперових носіях формується в трьох примірниках, підписується службовими особами, яким надано право розпорядження рахунком у Національному банку і зразки підписів яких включені до картки із зразками підписів, що зберігається в Національному банку.

Один примірник Реєстру на паперових носіях залишається в надавача платіжних послуг платника з відміткою Національного банку про прийняття Реєстру.

Один примірник Реєстру на паперових носіях залишається в Національному банку з відміткою Національного банку про прийняття Реєстру та про його передавання службовій особі надавача платіжних послуг отримувача.

Один примірник Реєстру на паперових носіях надається надавачу платіжних послуг отримувача з відміткою Національного банку про прийняття Реєстру та про його передавання службовій особі надавача платіжних послуг отримувача.

11. Реєстр подається за формою, наведеною в додатку до цього Положення, та повинен відповідати таким вимогам:

1) один файл Реєстру повинен містити платіжні інструкції, сформовані на одного й того самого надавача платіжних послуг отримувача;

2) Реєстр формується в форматі .xlsx;

3) файл Реєстру на змінних носіях інформації повинен мати назву, що відповідає таким вимогам:

код ID НБУ надавача платіжних послуг платника_дата_код ID НБУ надавача платіжних послуг отримувача_порядковий номер Реєстру.xlsx;

формат дати: ДДММРРРР.

12. Національний банк:

1) здійснює перевірку кваліфікованих електронних підписів службових осіб надавача платіжних послуг платника в разі отримання Реєстру на змінному носії інформації. У разі виникнення помилки звертається до надавача платіжних послуг платника для з'ясування обставин;

2) фіксує дату та час (години, хвилини) прийняття Реєстру в журналі обліку реєстру платежів;

3) надає надавачу платіжних послуг платника копію Реєстру, який було доставлено до Національного банку на змінних носіях інформації, із засвідченням кваліфікованим електронним підписом відповідальної особи Національного банку.

13. Національний банк виконує міжбанківську операцію на підставі Реєстру, отриманого від надавача платіжних послуг платника протягом операційного часу Національного банку, у той самий операційний день Національного банку.

Національний банк виконує міжбанківську операцію на підставі Реєстру, отриманого від надавача платіжних послуг платника після операційного часу Національного банку, не пізніше наступного операційного дня.

14. Національний банк на підставі отриманого Реєстру оформляє міжбанківську платіжну інструкцію на загальну суму, зазначену в Реєстрі.

Сума міжбанківської платіжної інструкції має відповідати загальній сумі, зазначеній у Реєстрі.

У реквізиті “Призначення платежу” міжбанківської платіжної інструкції зазначаються назва Реєстру та дата.

15. Національний банк виконує списання коштів із рахунку в Національному банку надавача платіжних послуг платника та зарахування коштів на рахунок у Національному банку надавача платіжних послуг отримувача.

Національний банк кожного операційного дня формує виписку з рахунку в Національному банку за попередній операційний день та передає її надавачу платіжних послуг у день звернення уповноваженого представника надавача платіжних послуг до Національного банку.

Національний банк не рідше одного разу на місяць здійснює звірення тотожності залишків коштів за рахунками в Національному банку та залишків коштів на рахунках у надавача платіжних послуг.

16. Національний банк не пізніше наступного операційного дня після виконання міжбанківської платіжної операції надсилає (передає) надавачу платіжних послуг отримувача один примірник Реєстру в разі його подання на паперових носіях або передає копію Реєстру, засвідчену кваліфікованим електронним підписом відповідальної особи Національного банку, у разі подання Реєстру на змінних носіях інформації.

Національний банк у разі можливості додатково до Реєстру на паперових носіях надсилає надавачу платіжних послуг отримувача засобами системи електронної пошти Національного банку скановану копію Реєстру, засвідчену кваліфікованим електронним підписом відповідальної особи Національного банку.

17. Надавач платіжних послуг у своєму обліку відображає операції за рахунком у Національному банку за датою операційного дня, зафіксованою у виписці Національного банку.

Надавач платіжних послуг отримувача операції за рахунками користувачів платіжних послуг відображає відповідно до встановлених ним правил, але не пізніше наступного операційного дня після дати виписки.

18. Обмін документами між надавачем платіжних послуг платника та Національним банком та між Національним банком та надавачем платіжних послуг отримувача здійснюється спеціальним зв'язком або нарочним через уповноваженого представника надавача платіжних послуг або іншими засобами

зв'язку, погодженими з Національним банком в оперативному порядку з дотриманням вимог щодо забезпечення цілісності та конфіденційності інформації, що передається.

19. Надавач платіжних послуг отримувача:

1) перевіряє правильність заповнення в Реєстрі реквізитів отримувачів: “Отримувач”, “Код отримувача”, “Рахунок отримувача” та в разі відповідності реквізитів зараховує кошти на рахунки отримувачів не пізніше наступного операційного дня з дня отримання Реєстру уповноваженим представником надавача платіжних послуг отримувача;

2) у разі невідповідності реквізитів “Рахунок отримувача” та/або “Код отримувача” повертає кошти надавачу платіжних послуг платника для зарахування на той рахунок, з якого ним здійснювалося перерахування коштів до надавача платіжних послуг отримувача.

Повернення коштів надавачу платіжних послуг платника здійснюється в порядку, визначеному в пунктах 7–17 розділу III цього Положення.

Додаток
до Положення про порядок дій щодо забезпечення
здійснення безготівкових розрахунків, якщо немає
засобів зв'язку для виконання міжбанківських
платіжних операцій у національній валюті
(пункт 11 розділу III)

“ _____ ” _____

Реєстр платежів № _____

Скорочене найменування надавача платіжних послуг платника _____.

Код ID НБУ надавача платіжних послуг платника _____.

Скорочене найменування надавача платіжних послуг отримувача _____.

Код ID НБУ надавача платіжних послуг отримувача _____.

Назва файла (у разі подання на змінних носіях інформації) _____.

№ з/п	Номер платіжної інструкції	Дата складання платіжної інструкції	Платник (найменування платника)	Рахунок платника	Код платника	Отримувач (найменування отримувача)	Рахунок отримувача	Код отримувача	Сума	Призначення платежу	Додаткові реквізити
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Загальна сума											

Керівник надавача платіжних послуг
або уповноважена службова особа

Особистий підпис

Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ

Продовження додатка

Головний бухгалтер надавача платіжних послуг платника
або уповноважена службова особа

Особистий підпис

Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ

Контактний номер телефону: _____